

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในกรณีขั้บรณณะเมาสุราตาม

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522¹

นิภาศรี นกไม้²

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในกรณีขั้บรณณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานขั้บรณณะเมาสุรา และปัญหาเรื่องบทลงโทษในความผิดฐานขั้บรณณะเมาสุราที่ยังไม่มีความรุนแรงเพียงพอต่อสภาพแห่งความผิด ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้และพบว่าประเทศไทยมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนสาธารณะเป็นอันดับสองของโลกและจากการสำรวจข้อมูลพบว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการขับรณในขณะมีนเมาสุรา และมีขอผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลประจำปี โดยสถิติการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ ในช่วง 7 วันอันตรายนั้นสรุปโดยสังเขปได้ว่า ในปี 2560 เกิดอุบัติเหตุถึง 3,919 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 478 คน และในปี 2561 เกิดอุบัติเหตุถึง 3,841 ครั้งและมีผู้เสียชีวิต 423 คน ในปี 2562 มีคดีเมาแล้วขับที่เข้าสู่กระบวนการคุมระพฤติทั้งสิ้น จำนวน 6,123 คดี เมื่อเทียบกับปีพ.ศ. 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 12,360 คดี และเมื่อตรวจประวัติการกระทำผิดย้อนหลัง 1 ปี พบมีผู้กระทำผิดซ้ำ จำนวน 362 ราย และยังพบว่า มีผู้กระทำผิดในคดีขั้บรณณะเมาสุรา ช่วงเทศกาลปีใหม่ 2562 กลับมากระทำผิดซ้ำในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 จำนวน 24 ราย เมื่อดูจากสถิติล่าสุดของปี 2562-2563 เห็นได้ชัดว่าแม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับตั้งแต่ 5,000 - 20,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และความรุนแรงของโทษจำคุกและโทษปรับอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ก็ตาม แต่ทว่าประชาชนส่วนมากก็ยังคงไม่ตระหนักถึงโทษดังกล่าว และยังคงไม่หวั่นกลัวต่อสภาพบังคับของกฎหมายแต่อย่างใด ยังคงมีการฝ่าฝืนกฎหมายเมาแล้วขับกันอยู่เป็นจำนวนมากและไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลง จากกรณีดังกล่าวทำให้ตั้งปัญหาในการค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง คือ ปัญหาเรื่องบทลงโทษในความผิดฐานขั้บรณในขณะเมาสุราที่ยังไม่มีความรุนแรงเพียงพอต่อสภาพแห่งความผิด อัตราโทษกรณีเมาแล้วขับ ตามมาตรา 160 ตรีวรรคแรก เมื่อเทียบกับอัตรา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่องปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในกรณีขั้บรณณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์พิมพ์ใจ รื่นเริง และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนนิผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชบริหารเฉลิมพระเกียรติจังหวัดขอนแก่น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โทษของต่างประเทศ โทษจำคุกและโทษปรับของประเทศไทยถือว่าอยู่ในระดับความรุนแรงปานกลาง แต่สถิติการเกิดอุบัติเหตุกลับอยู่ในระดับที่สูงมากเป็นอันดับสองของโลก และสถิติการเกิดอุบัติเหตุที่มีสาเหตุมาจากการขับรถขณะเมาสุรานั้นประเทศไทยยังมีตัวเลขที่สูงขึ้น และไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงแต่อย่างใด อีกทั้งยังมีจำนวนผู้กระทำความผิดซ้ำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้เห็นว่าประชาชนไม่ได้เกรงกลัวต่อบทลงโทษหรือสภาพบังคับของกฎหมายแต่อย่างใด และยังไม่มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการใช้ถนนร่วมกัน ดังนั้นจึงสมควรแก้ไขมาตรา 160 ตีวรรคแรก โดยเพิ่มเติมโทษให้หนักขึ้นตามปริมาณแอลกอฮอล์ที่วัดได้ และกำหนดอัตราโทษให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ

ปัญหาประการที่สองคือ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ร่วมโดยสารไปด้วยกับผู้กระทำความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุรา เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีบทลงโทษแก่ผู้ร่วมโดยสารบัญญัติไว้ จึงทำให้ขาดความรู้สำนึก รับผิดชอบร่วมกันในสังคมและส่งผลทำให้มีการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น เพราะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการเมาแล้วขับส่วนใหญ่เกิดจากการดื่มนอกบ้าน สถานบันเทิง หรือการตั้งวงดื่มกับเพื่อนฝูง และเมื่อเสร็จจากการดื่มแล้วก็ต้องขับรถเพื่อกลับบ้าน และโดยส่วนใหญ่ผู้ที่ขับรถนั้นจะเป็นเจ้าของรถเองและโดยมีผู้นั่งโดยสารไปด้วย เหตุผลเพราะมีความคิดว่า “รถใคร คนนั้นขับ” ในประเทศญี่ปุ่นตามพรบ.การจราจรของญี่ปุ่น มาตรา 65 ที่ถูกยกร่างขึ้นใหม่ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 ก.ย. 2007 เป็นต้นมา ระบุว่าห้ามขับขี่ยานพาหนะในขณะที่มีแอลกอฮอล์ในร่างกาย ห้ามให้ยืมหรือให้ขี่ยานพาหนะแก่ผู้ที่นำวิตกกว่าจะกระทำผิด ห้ามให้สุราหรือสนับสนุนการดื่มสุราแก่ผู้ที่นำวิตกกว่าจะกระทำผิด ห้ามร้องขอหรือไหว้วานให้ผู้อื่นขับขี่ยานพาหนะไปส่งตนเองโดยที่รู้อยู่แล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในร่างกาย อีกทั้งยังห้ามร่วมโดยสารไปในยานพาหนะที่ขับขี้อยู่โดยบุคคลที่กระทำผิดด้วย ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนนั่งไปในรถที่คนเมาขับก็就会有ความผิดไปด้วย ในฐานะที่เรียกว่า ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม (irresponsible) ดังนั้นหากประเทศไทยมีกฎหมายบัญญัติบทลงโทษแก่ผู้ที่นั่งโดยสารไปกับคนขับที่เมาสุราให้ต้องรับโทษด้วย ก็จะทำให้สังคมมีความรับผิดชอบต่อกันละกันมากขึ้น ดูแลสอดส่องกันและกันของสังคมกลุ่มเพื่อนมากขึ้น และจะช่วยลดปัญหาการเมาแล้วขับให้มีจำนวนลดลงอีกด้วย

ปัญหาประการที่สามคือ ปัญหาในการตีความกฎหมายกรณีเมาแล้วขับเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เป็นความประมาทโดยจงใจ (Recklessness) ซึ่งเป็นหลักของประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ เนื่องจากความประมาทโดยจงใจเป็นการเสี่ยงภัยโดยรู้ตัว (Conscious) และไม่มีเหตุผลอันสมควร (Unreasonable) ถือว่าผู้กระทำมีจิตใจเลวร้ายน้อยกว่าการกระทำความผิดโดยเจตนา แต่มากกว่าประมาทธรรมดา ในร่างประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 ของอังกฤษให้บทนิยามว่า ความประมาทโดยจงใจ (Recklessness) ให้พิจารณาจากพฤติการณ์ซึ่งผู้กระทำต้องรู้ถึงความเสี่ยงต่อภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในขณะนั้น และพิจารณาจากผลของการ

กระทำซึ่งเกิดจากการที่ผู้กระทำรู้ว่าความเลวร้ายจะเกิดขึ้น และไม่มีเหตุผลอันสมควรในสถานการณ์ที่ผู้กระทำกระทำโดยรู้ถึงความเสี่ยงต่อภัยอันตรายเช่นนั้น

จากการศึกษาค้นคว้าการบังคับใช้กฎหมายในกรณีขับรถขณะเมาสุราตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ผู้ศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเรื่องบทลงโทษในความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุราที่ที่ยังไม่มีความรุนแรงเพียงพอต่อสภาพแห่งความผิดศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะ คือ

1.1 ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุราให้มีอัตราโทษสูงขึ้น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของความผิดและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 ตรี วรรคแรก ในกรณีการฝ่าฝืนมาตรา 43(2) กำหนดโทษให้หนักขึ้นตามปริมาณแอลกอฮอล์ที่วัดได้ และกำหนดอัตราโทษให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ เป็นระบบขั้นบันได

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ร่วมโดยสารไปด้วยกับผู้กระทำความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุรา ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มเติมกฎหมายลงโทษแก่ผู้ที่โดยสารมาด้วย หรือบุคคลผู้ที่อนุญาตให้ผู้เมาสุราขับรถของตน เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนช่วยเหลือมิให้มีการกระทำความผิดฐานเมาแล้วขับเกิดขึ้นและเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในมาตรา 161

3. ควรแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษสำหรับความผิดฐานเมาแล้วขับเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามมาตรา 160 ตรี วรรคท้าย ซึ่งเดิมบัญญัติไว้ว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000 ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่” ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขเป็น “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 15- 20 ปีหรือปรับตั้งแต่ 100,000 - 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่”

4. การตีความกรณีความผิดฐานขับรถขณะเมาสุราเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้นควรนำหลักกฎหมายของประเทศที่ใช้กฎหมายคอมมอนลอว์ โดยให้ถือเป็นการขับขี่ด้วยความประมาทโดยจงใจ (Recklessness) ซึ่งมีสภาพแห่งความผิดร้ายแรงกว่าความประมาทโดยทั่วไปอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 แต่มีความรุนแรงน้อยกว่าการกระทำโดยเจตนาถึงเห็นผล และบัญญัติให้ผู้กระทำรับโทษหนักกว่าการกระทำผิดด้วยความประมาทโดยทั่วไป คือระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 15 - 20 ปีหรือปรับตั้งแต่ 100,000 - 300,000 บาท ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 ตรี วรรคท้าย

เอกสารอ้างอิง

ทัศนาวรรณ สิริพรหมเจริญ, “มาตรฐานความระมัดระวังกรณีการกระทำโดย ประมาท,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต , คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550).

ปกครอง เปรมดิษฐกุล, “ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ศึกษากรณี: ขับรถขณะเมาสุราเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย,” (ผลงานส่วนบุคคลในหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่นที่ 14, สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม, 2558).

อดิสรณ์ หลายชูไทย และคณะ. **สุราในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. **ทฤษฎีอาญา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555.